

Verksamheten 2005 - 2006

Länsstyrelsen Kalmar län

Verksamheten 2005-2006

Meddelande 2006:09

ISSN 0348-8748

Utgiven av: Länsstyrelsen Kalmar län
Redigering: Erik Wangel
Form: Sonja Tyrebrant
Foto: Roland Enefalk, Lennart Johansson,
Tomas Järnetun, Per Lindholm,
Hanna Nicklasson, Krister Sand,
Henrik Svensson, Therese Säfström,
Sonja Tyrebrant, Lotta Österberg,
Erik Wangel
Tryckt hos: Lenanders Grafiska AB, juni 2006
Upplaga: 1500 ex

Länsstyrelsen arbetar för länets bästa

Ett län för alla, en myndighet med hög kvalitet och en god arbetsplats är tre viktiga delar i den vision som är vägledande för Länsstyrelsens planering och arbete. Med hjälp av bred kunskap samt en effektiv och rättssäker förvaltning ska Länsstyrelsen bidra till att skapa en god livsmiljö även för kommande generationer.

Länsstyrelsen har i huvudsak uppnått målen i verksamhetsplanen. Vi har prioriterat prövning och tillståndsgivning för att kunna ge näringslivet god service och inte äventyra sysselsättningen i länet.

Senast år 2007 ska Länsstyrelsen vara en 24-timmarsmyndighet i linje med regeringens mål. Under året intensifieras arbetet med att utveckla tillgängligheten till våra tjänster via Internet. Arbetet sker i samverkan med övriga länsstyrelser i landet. Ambitionen är att vi ska börja lanseringen av de så kallade e-tjänsterna redan till hösten, bland annat inom körkortsområdet.

EU:s nya programperiod omfattar åren 2007 - 2013, och förberedelserna har inletts. Bland annat kommer ett nytt program för landsbygdsutveckling som troligen innehåller nya former och regler för bidrag till lantbruket, och som har betydelse för länets utveckling.

I början av mars i år konstaterades det första fallet av fågelinfluensa i Sverige. Oskarshamn blev på mycket kort tid en central punkt för all mediabevakning. Länsstyrelsen hade en mycket god beredskap för att möta utbrottet, och kunde tillsammans med Jordbruksverket samordna fältinsatserna samt informationen till allmänhet och media.

Länsstyrelsen satsade på en speciell bilaga till Dagens Nyheter den 5 december 2005 som spreds över hela landet som ett led i Länsstyrelsens långsiktiga arbete med att profilera och marknadsföra Kalmar län. Länsstyrelsen bedömer att denna typ av profilering är ett utmärkt medel och tillfälle att visa på Länsstyrelsens och länets övriga medverkandes breda verksamhet inom det regionala utvecklingsområdet.

A handwritten signature in blue ink that reads "Sven Lindgren".

Sven Lindgren
Landshövding

Biologisk mångfald och naturupplevelser

Länsstyrelsen ska säkra den biologiska mångfalden, främja friluftslivet och verka för en god hushållning med naturresurserna. Detta görs till exempel genom att Länsstyrelsen bildar och sköter naturreservat, gör inventeringar, sprider kunskap och ser till att lagarna i Miljöbalken följs.

Under år 2005 hade Länsstyrelsen ansvar för att ta fram tio nationella åtgärdsprogram för hotade arter. Enligt miljömålen ska Sverige ta fram sådana program för alla arter som är i behov av åtgärder.

Fem nya naturreservat bildades och två reservat utökades. Länsstyrelsen har också tagit beslut om ett nytt och ett utökat fågelskyddsområde.

Bevarandeplaner togs fram för länets alla Natura 2000-områden under förra året. Dessa beskriver området och hur naturvärdena ska bevaras på sikt, samt fungerar som ett stöd för markägare och exploatörer.

Under åren 2004 – 2008 görs en inventering av naturreservat och Natura 2000-områden på uppdrag av Naturvårdsverket. Syftet är att få bättre kunskaper om områdenas naturtyper och arter. Det gör det lättare att t.ex. sätta mätbara mål för områdenas naturvärden när bevarandeplaner och skötselplaner tas fram.

Under 2005 har en regional strategi för skydd av skog tagits fram gemensamt av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. En god förankring hos alla berörda är viktigt, och kommunerna, ideella organisationer och markägarorganisationer har varit med i arbetet. Enligt den nationella strategin ska ungefär 14 600 hektar produktiv skogsmark i länet få områdesskydd senast 2010.

Stora insatser görs årligen för att bevara den biologiska mångfalden. I skyddade områden krävs ofta röjningar av betesmarker, slåtter av ängar och andra åtgärder. För att främja friluftslivet byggs och underhålls anordningar som fågeltorn, leder, stättor, spänger och informationsskyltar.

Länets Naturum besöks årligen av tusentals personer. För 2005 var besöksiffrorna i Ottenby ca 135 000 och i Trollskogen ca 65 000.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att sprida kunskap och information till andra myndigheter, organisationer, markägare och allmänhet. Det sker bl.a. via broschyrer, böcker och Länsstyrelsens hemsida. Länsstyrelsen tar regelbundet fram temabroschyrer om natur och miljö i länet, exempelvis har under 2005 skriften Välkommen till Ölandsmyren samt en informationsbroschyr om fossil publicerats. Många publikationer trycks även på engelska och tyska.

I Kalmar län finns

- 2 nationalparker
- 163 naturreservat
- 122 djurskyddsområden
- 214 naturminne
- 54 438 hektar skyddad areal

Hållbar miljö för framtiden

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av större miljöfarliga anläggningar enligt Miljöbalken. I tillstånden regleras till exempel hantering av avfall, kemikalier, utsläpp till luft och vatten, buller, energifrågor och säkerhet. Sanering och efterbehandling av tidigare industri- verksamheters nedsmutsning tar stora resurser.

I länet finns ett stort antal verksamheter av skiftande slag som på olika sätt påverkar miljön, exempelvis avfallsdeponier, avloppsreningsverk, energianläggningar, flygplatser, jordbruk och industrier. Större anläggningar av betydelse ur miljösynpunkt som omfattas av länsstyrelsens tillsyn är bl.a. Mönsterås bruk, Cementa, Flygt, Saft-Nife, Oskarshamns kärnkraftverk, Kalmar flygplats och Moskogens avfallsanläggning. Företag som lagrar vissa mängder av särskilt farliga kemikalier som skulle kunna ge upphov till allvarliga olyckor omfattas av särskild lagstiftning, den s.k. Sevesolagen. Under året kommer tre av dessa företag att provas enligt miljöbalken, och en särskild säkerhetsprövning kommer att göras.

I de regionala miljömålen har Länsstyrelsen beslutat att förorenade områden ska vara identifierade senast år 2005. Det målet är nu uppfyllt, drygt 4 000 misstänkt förorenade områden har identifierats genom att söka i kommunernas, läns museers och Länsstyrelsens arkiv, telefonkataloger, m.m. Intervjuer med äldre och f.d. anställda eller med andra personer som kan ha kunskap om områdena är också en värdefull informationskälla.

Av de objekt som har identifierats har Länsstyrelsen valt att undersöka och att åtgärda 30 områden som är mest prioriterade med avseende på riskerna för människors hälsa och miljö. Arbetet med sanering och efterbehandling är klart i fem av dessa. I ytterligare ett fall pågår sanering som beräknas vara klart under 2007. Länsstyrelsen är på god väg att nå även nästa delmål, att före 2010 ska efterbehandling ha påbörjats för ytterligare 10 områden och att 5 av dessa ska vara åtgärdade.

Framför allt sjöarna och vattendragen i sydvästra delen av Kalmar län är försurade av nedfall från luften i kombination med skogsbrukets inverkan. Sammanlagt kalkas ca 300 objekt (sjöar, våtmarker och vattendrag) med doserare för att upprätthålla

ett pH-värde som möjliggör normalt liv i vattnet. 5 545 ton kalk, till en kostnad av ca 4,6 mnkr har spritts i länet. Effekttuppföljningen för 2004, den senast tillgängliga, visar att kalkningsverksamhetens kemiska mål har uppfyllts till 84 % av vattendragens längd och till 89 % av sjöarnas areal (65 % av antalet sjöar).

År 2005

- Beslöt Länsstyrelsen om miljö-sanktionsavgifter (böter) i åtta fall
- I Kalmar län finns**
- Ca 260 miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöbalken, varav Länsstyrelsen har tillsyn över ett drygt 50-tal
 - 4 253 misstänkt förorenade områden
 - ett minskat utsläpp av koldioxid från fossila bränslen om 0,5 ton/capita under 10 år, vilket är bättre än riksgenomsnittet

God vattenkvalitet i länets sjöar, vattendrag och kustvatten

Att främja en hållbar vattenanvändning och att skydda och förbättra tillståndet för länets vattenmiljöer är viktiga uppgifter för Länsstyrelsen. Sedan 2004 är Länsstyrelsen också vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt.

2004 bildades fem nya vattenmyndigheter i Sverige med uppdrag att samordna och driva på vattenmiljöarbetet enligt EG:s direktiv för vatten. Länsstyrelsen i Kalmar län är vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt. Alla landområden med avrinning till Östersjön från och med Bråviken till och med Öresund ingår i distriktet. Distriktet är indelat i sju delområden baserat på sammanhängande avrinningsområden. Områdena har fått följande benämningar; Motala Ström, Vättern, Smålandskusten, Emån, Blekingekusten, Skåne och Gotland. Beredningssekretariat finns vid sju av de berörda länsstyrelserna.

Samverkan kring vattenfrågorna ska ske med alla berörda: kommuner, branschorganisationer, vattenvårdsförbund med flera. Regionala samverkansorgan, så kallade vattenråd, är på väg att bildas.

Stora insatser har lagts ner på att förbereda arbetet för den kommande kartläggningen och miljöövervakningen. En viktig del i detta är att sammanföra befintliga data – nationellt, regionalt, lokalt – på ett ändamålsenligt sätt. Inom Södra Östersjöns vattendistrikt genomfördes ett pilotprojekt med fokus på inlandsvatten, grundvatten och kustvatten i samarbete mellan olika beredningssekretariat.

Länsstyrelsen har lagt stor vikt på arbetet med länets fiskeresurser genom utrednings- och projektverksamhet. Arbetet har skett såväl inom ramen för det statliga stödet till fiskevårdsåtgärder som inom insatsområdet – ”skydd och utveckling av akvatiska miljöer” - inom strukturstödet till fiskerinäringen. Projekt inom kustnära områden med störningar gällande rekryteringskapaciteten hos sötvattensarter samt vandringsvägar för havsvandrande fisk i vattendrag har prioriterats.

Kalmar läns kustfiskevårdsplan har legat till grund för det kustnära fiskevårdsarbetet. Grävningsarbeten inom ett stort restaureringsprojekt, Lillåns mynningsområde i Mönsteråsviken, har startat under året.

Projektet beräknas bli slutfört 2006 och målet är att återskapa ett flera hektar stort reproduktionsområde för kustbundna fiskarter, främst gädda och abborre. Ett ca 2,5 hektar stort våtmarksområde har anlagts vid Svartö, nära Mönsterås bruk. Våtmarken är anlagd för att skapa ett reproduktionsområde för främst gädda. Invandring av vuxen fisk har konstaterats och uppföljning sker genom yngelinventering under 2006. I skärgårdsområdet Sladö/Hasselö har en genomströmningskanal återskapats som förväntas transportera bort lösa sedimentlager för att återskapa hårdbottnar gynnsamma för många fiskarter.

Vattendistriktet omfattar

- 10 län
- 91 kommuner
- I Kalmar län finns**
- 2 000 sjöar
- 147 yrkesfiskare

Levande landsbygd och fina fiskevatten

Länsstyrelsen arbetar aktivt med landsbygdsutveckling, där målet är en levande landsbygd i hela länet. Genom att informera, samverka, utbilda och administrera olika lantbruksstöd bidrar Länsstyrelsen till en konkurrenskraftig, lönsam och miljöanpassad jordbruksnäring.

I Kalmar län inkommer årligen drygt 16 000 ansökningar om utbetalning av EU-ersättningar för arealbaserade stöd, djurbidrag och miljöersättningar från länets lantbrukare. Antalet inkomna ärenden har förändrats något mot tidigare år. De lantbrukare som lämnar sin ansökan digitalt för jordbrukets EU-stöd, har ökat från 3 600 till 4 000. Detta är en effekt av Gårdsstödsreformen som infördes 2005, nya brukare och nya arealer har anslutits till stödsystemet. Gårdsstödet är en sammanslagning av tidigare arealstöd och vissa djurbidrag, varför totala antalet beslutade EU-stöd är något lägre.

Inom programmet för kompetensutveckling för lantbrukare inom miljöområdet (KULM) har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbild-

ning med utgångspunkt från miljömålen. Ett rikt odlingslandskap, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Myllrande våtmarker och Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Projektstöd för restaurering av slätterängar och betesmarker, för anläggning av våtmarker samt investeringsstöd för miljöförbättrande åtgärder syftar också till att uppfylla ett eller flera miljömål.

Efter en viss osäkerhet efter införandet av det nya Gårdsstödet, kan man nu skönja en ökad investeringsvilja inom lantbruket, främst inom animalieproduktionen. Ett stimulanspaket för att öka antalet produktionsplatser, initierat av lantbrukets föreningsrörelser, kommer att ställa krav på en snabb och effektiv handläggning av de tillståndsärenden som Länsstyrelsen beslutar i.

Informationsmöten om förändringar och effekter av den nya jordbrukspolitikerna har hållits. Behovet av information om Gårdsstödet kvarstår under perioden 2006-2008, men kommer i första hand att inriktas mot de tvärvillkor som är kopplade till stödet. Under 2006 och 2007 kommer antalet

verksamhetskrav att öka, och särskilt kraven omkring djurskydd som träder i kraft 2007 kommer att kräva särskilda informationsinsatser.

Merparten av länets fiskevatten tillhör jordbruks- och skogsfastigheter. Ett LBU-projekt har genomförts för att gynna fisketurismen och ge information om den viktiga resurs som fisket utgör. De flesta av länets sportfiskevatten där fiskekort kan köpas har digitaliserats. Kopplat till detta kartmaterial finns uppgifter om vad som gäller inom det aktuella fiskevattnet såsom kontaktperson, kortförsäljning, dominerande fiskarter m.m. Förhoppningen är att materialet, som finns tillgängligt på Länsstyrelsens hemsida, skall stärka fisketurismen som landsbygdsnäring och ta tillvara den utvecklingspotential som finns hos länets fiskevårdsområden och övriga fiskerättsägare.

I Kalmar län finns

- ca 126 000 hektar åker
- ca 78 000 hektar betesmark
- drygt 4 000 förvärvsarbetare inom jord- och skogsbruk, fiske
- 97 fiskevårdsområden

Samhällsplanering med människan i centrum

Länsstyrelsen samordnar statliga intressen och mellankommunala frågor inom samhällsplanering, infrastrukturplanering och boende. Målet är att bidra till en hållbar utveckling och goda livsmiljöer för invånarna i Kalmar län.

Den förändrade lagstiftningen för strategiska miljöbedömningar (Plan- och Bygglagen samt Miljöbalken) och kravet på att en behovsbedömning skall ingå i fysiska planer och program ställer betydligt större krav än tidigare såväl på kommuner och planförfattare som på Länsstyrelsens granskare. Kommunerna anser att kraven är betungande i planprocessen och att lagstiftningen inte är tydlig. Länsstyrelsens personal har under året utbildats i den förändrade lagstiftningen och dess tillämpning för att kunna vidarefördela kunskapen till kommunerna. Resultatet av utbildningsinsatserna har redan märkts genom högre kvalitet på planerna som i sin tur leder till bättre beslut.

Mycket offentligt underlagsmaterial finns att hämta digitalt via hemsidan och utnyttjas alltmer av planförfattare och kommuner. Länsstyrelsens

eget underlagsmaterial bedöms vara aktuellt men däremot behöver t.ex. riksintressena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken ses över och beskrivas bättre, särskilt beträffande kulturmiljövården och friluftslivet.

Intresset för vindkraftetablering i Kalmar län är stort, främst i kustområdena. Länsstyrelsen i Kalmar län har tidigare i samverkan med Länsstyrelsen i Blekinge och berörda kommuner tagit fram en plan för vindkraftutbyggnad i södra Kalmarsund. Planen ligger till grund för den pågående utbyggnaden av Utgrunden II och den planerade vindkraftparken utanför Trolleboda. Länsstyrelsen fortsätter att verka för samordnad vindkraftutbyggnad genom att bl.a. förse länets kommuner med samordnat planeringsunderlag. Då det handlar om stora vindkraftparker till havs, exempelvis på södra Midsjöbankarna, görs planeringsunderlaget i samverkan mellan sydlänsstyrelserna.

Investeringsstödet till bostäder som förmedlas av Länsstyrelsen har mer än fördubblats, vilket bl.a. förklaras av det ökade bostadsbyggandet i länet. Detsamma gäller investeringsstimulansen till mindre hyresbostäder och studentbostäder.

Jämfört med föregående år har antalet ärenden om bidrag till energiåtgärder i bostäder ökat med 15-20 % vilket är en naturlig följd av de nya stödformer som tillkommit. Antalet ansökningar om bidrag till radonsanering har också ökat från 35 till 50, vilket torde vara en följd av såväl Länsstyrelsens som kommunernas ökade informationsinsatser.

I Kalmar län finns

- Ett nybyggnadsbehov om 750-800 lgh/år
- Pågående arbete med 24 nya vindkraftverk i Kalmarsund
- 140 detaljplaner granskade av Länsstyrelsen år 2005
- 250 beviljade bidrag till energiåtgärder

Länets kulturarv är en viktig tillgång att förvalta och utveckla

Kulturarvet är en viktig tillgång i länet, det märks på utvecklingen av kulturturism. Länsstyrelsen ska medverka till att bevara, vårda och levandegöra kulturhistoriskt intressanta miljöer. Det är också Länsstyrelsen som utövar tillsyn över kulturmiljövården och som beslutar om statliga bidrag till insatser för kulturmiljön.

Under 2005 har Länsstyrelsens fleråriga arbete med att digitalisera lägesinformation över länets ca 30 000 fornlämningar avslutats. Det är nu möjligt för exempelvis kommunernas plankontor att nyttja de registrerade uppgifter som finns i en nationell databas.

Länsstyrelsen har i nära samverkan med Svenska Byggnadsvårdsföreningen aktivt stöttat länets två årligen återkommande byggnadsvårdsläger. Lägren arrangeras med syfte att lära ut antikvariska byggnadsvårdsmetoder. Tillsammans med Länsmuseet har Länsstyrelsen genomfört ett heldagsseminarium på temat industriarvsvård med deltagare från länets kommuner och ideella föreningar inom kulturarvsområdet.

Länsstyrelsen har under 2005 lämnat bidrag till vård av ett 40-tal kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller bebyggelsemiljöer. Bidragen innebär positiva effekter för främst miljömålet God bebyggd miljö. Inom miljömålsarbetet har även utredningar om våtmarker, sjöar och vattendrag utförts, och under 2006 påbörjas arbetet med en strategi för ett samlat kulturmiljöperspektiv på miljömålen.

KUL-projektet i Glasriket genomförs i bred samverkan mellan ideella föreningar, glasindustrin, berörda kommuner, Regionförbundet och länsstyrelserna i Kalmar och Växjö. KUL-projektet syftar till att lyfta fram Glasrikets dolda kulturhistoriska värden i den byggda miljön och göra dem till en resurs för regional och lokal utveckling. För elva av glasbruken har informationsbroschyrer producerats och ett intensivt framtidsinriktat idéarbete pågår i arbetsgrupper på var och en av glasbruksorterna. Projektet avslutas våren 2006.

Kulturmiljöanslaget ska även fortsättningsvis användas för tematiska satsningar för att tydligare effekter ska uppnås. Information, samt odlingslandskap av riksintresse och kust och skärgård är

de främsta insatsområdena fram till år 2008.

Åtgärder som medverkar till att regionala miljömål uppfylls ska särskilt prioriteras, kulturmiljöverksamheten berör 9 av 16 mål.

I Kalmar län finns

- 30 000 fasta fornlämningar
- 131 byggnadsminnen
- 152 skyddade kyrkobyggnader
- 99 riksintresseområden
- 1 världsarvsområde – Södra Ölands odlingslandskap
- 12 miljoner kronor utdelade till kulturmiljövård under 2005.

Säker livsmedelsproduktion och gott djurskydd

En bra djurhållning med friska djur för en säker livsmedelsproduktion till konsumentens fördel. Så beskriver Länsstyrelsen sitt arbete inom livsmedel, djurskydd och djurhälsa.

Beredskap inför smittsamma djursjukdomar, så kallade epizootisjukdomar, är ett område som har stått i fokus under 2005. Under hösten deltog Länsstyrelsen i en stor nordisk mul- och klövsjukesövning samt i den nationella beredskapsövningen "Anden" som utgick från ett tänkt scenario med fågelinfluensa. I början av 2006 höjdes beredskapen inför ett eventuellt utbrott av fågelinfluensa i länet. I slutet av februari hittades de första smittade fåglarna i landet utanför Oskarshamn.

Arbetet inom det veterinära verksamhetsområdet har sedan många år inneburit en helhetssyn på livsmedelsproduktionen. Begrepp som "från jord till bord", "från hage till mage", "från ax till limpa" eller "från gröda till föda" känns ibland utslitna, men visar att en helhetssyn på livsmedelsproduktion är nödvändig för både djur och människor. Ett av de främsta skälen till att

länsveterinärfunktioner inrättades på 1800-talet var just folkhälsofrågor och kopplingen till djurhälsa, djurproduktion och hantering av livsmedel. I dagsläget finns det bara en administrativ nivå - länsstyrelserna - som hanterar hela regelverket om djurskydd, smittskydd och livsmedel. Under en följd av år har resursförsämringar präglat verksamheten, samtidigt som regelverket har blivit mer och mer omfattande och dessutom anpassats till EU: s bestämmelser på området. Den internationella handeln med djur och animaliska produkter har också blivit mer omfattande. Behovet av information och tillsynsvägledning för kommunerna är mycket stort.

Under 2005 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att organisera och genomföra ett Regionalt resurscentrum för småskalig livsmedelsföreläring baserat på de speciella odlingsbetingelser som finns i Kalmar län, främst på Öland. Länsstyrelsen samarbetar i detta fall med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) försöksstation i Torslunda. På försöksstationen finns ett utvecklingskök för vegetabilier som fungerar som resurs när det gäller föreläring av produkter från såväl SLU: s egna försöksodlingar som externa förelärare. Ett ökat

behov av rådgivning till de mindre livsmedelsproducenterna och ett behov av samordning av insatserna inom området småskalig livsmedelsföreläring har identifierats.

År 2005 togs

- 5 beslut om förbud att ha hand om djur
 - 17 beslut om omhändertagande av djur
- I Kalmar län finns**
- 1 800 tillsynsobjekt inom livsmedel
 - 5 800 tillsynsobjekt inom djurskydd

Ökad trafiksäkerhet och goda kommunikationer

Länsstyrelsens körkorts- och trafikverksamhet ska präglas av snabb och professionell service med trafiksäkerheten i fokus. Varje år handlägger Länsstyrelsen tusentals trafikärenden, bland annat körkortstillstånd och tillstånd för övningskörning samt återkallelse av körkort. Länsstyrelsen har också tillsyn över taxi-, buss- och godstrafiken. I samråd med Regionförbundet vill vi medverka till utbyggnad av infrastrukturen.

Den som söker körkorts- och trafiktillstånd ska få ett snabbt besked. Det gångna året utökades servicen bland annat genom förbättrad telefon-tjänst och snabbare handläggningstider. Under 2006 prioriteras utvecklingen av den elektroniska servicen via Länsstyrelsens webbplats, vilket är ett steg på vägen mot att göra Länsstyrelsen till en 24-timmarsmyndighet. Det ska bli lättare hitta rätt blanketter på vår webbplats och det ska bli möjligt att lämna in ansökningar elektroniskt.

Utbyggnaden av infrastrukturen i länet är eftersatt och det krävs fortsatt större andel av de statliga investeringsmedlen till länet. Genomsnittlig

sträcka motorväg per person i Sverige är 17 cm, i Blekinge är genomsnittet sju cm per person och i Kalmar län bara tre cm. Det råder idag en bred enighet och samsyn mellan såväl politisk ledning som näringsliv i Skåne, Blekinge, Kalmar och Östergötland om en snabb utbyggnad av E22 till 110 km standard motorväg eller till mötesfri 2+1-väg.

Utredningen om Östersjöbanesystemet som gjorts i länet visar på möjligheter att med förhållandevis begränsade medel förbättra och uppgradera länets järnvägar. Planeringsarbete pågår för förbättringar för Tjustbanan i Västervik samt för Kust till Kust-banan mellan Emmaboda och Karlskrona.

Förbättrade kommunikationer medför på sikt att de lokala arbetsmarknadsregionerna förstoras vilket ger förutsättningar för ökad inflyttning i länet och därmed också en ökad tillväxt och samsättning. De idag dåliga kommunikationerna har gjort att länet hamnat i ett läge ”vid sidan om” de stora huvudstråken och detta faktum torde vara det största hindret för en positiv utveckling av regionen.

Under 2005

- beviljades 6 663 körkortstillstånd och 12 283 ansökningar om handledare vid privat övningskörning
- blev 714 män och 131 kvinnor av med sitt körkort
- beviljades 28 trafiktillstånd, 5 uthyrningstillstånd och 58 taxiförarlegitimationer

I Kalmar län finns

- 182 114 fordon i trafik
- 154 706 personer som har körkort
- 1 543 personer med taxiförarlegitimation
- 507 godstillstånd
- 150 taxitillstånd
- 58 busstillstånd

God krisberedskap

Länsstyrelsen är regionalt ansvarig för frågor som rör krisberedskap. Vid en kris ska Länsstyrelsen gå in och samordna, informera och ibland leda arbetet. Länsstyrelsen ska också stödja och följa upp kommunernas krishanteringsarbete. Målet är att skapa ett robust samhälle där invånarna har ett bra skydd mot olyckor och allvarliga kriser.

Länsstyrelsens arbete har under året präglats av flodvågskatastrofen och stormen Gudrun. Båda innebar en prövning av Länsstyrelsens räddningsorganisation. Arbetet i länet fungerade till stora delar bra, men det finns möjligheter till förbättringar på några områden.

Länsstyrelsen har arbetat för att stärka den generella krishanteringsförmågan. Som komplement till detta har Länsstyrelsen även arbetat utifrån typhändelser och olyckor som den regionala risk- och sårbarhetsanalysen lyfter fram. Speciell fokus har lagts på oljeskydd, el- och telefrågor, kärnkraft samt skogsbrandberedskap. Brister inom dessa områden har definierats samtidigt som kompetensutveckling har genomförts för

inblandade aktörer.

I Kalmar läns regionala råd för riskhanteringsfrågor – OmRådet – finns representanter från länets regionala myndigheter, kommuner, näringsliv och media. Under året har OmRådet arbetat för att ytterligare fördjupa och förstärka nätverket. Dessutom har arbetsrutiner vid en krissituation diskuterats och utvecklats. Tydligare samverkanskanaler, med tvärsektoriell förankring i länets kommuner, har tagits fram. Länsstyrelsens vakthavande beslutsfattare samt delar av räddningsorganisationen har utbildats i mediahantering.

Länets regionala myndigheter saknar ett gemensamt system för informationshantering, vilket försvårar möjligheterna att ge allmänheten en enhetlig och korrekt information. Under 2005 har länets aktörer påbörjat ett arbete för att lösa detta.

Vid en tidsmässigt utdragen kris finns en begränsad uthållighet, dvs antalet personer i räddningsorganisationen är för få för att kunna klara flera arbetsskift under längre tid. Samarbetsprojekt har inletts speciellt med sju sydlän (Kalmar, Blekinge, Skåne, Kronoberg, Halland, Jönköping, Västra

Götaland) för att ”låna” personal av varandra. Även med övriga tre kärnkraftslän finns ett samarbete om resursförstärkning.

Samtliga kommuner i länet har ett fastställt handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen ser handlingsprogrammen som första generationens program där ytterligare utveckling kommer att ske de närmaste åren. Främst gäller det formulering och uppfyllelse av mål för verksamheten. Även kommunernas tvärsektoriella risk- och sårbarhetsanalys – där skydd mot olyckor är en del – behöver utvecklas och fördjupas, liksom samarbetet med andra kommuner.

Skogsbrandflyget 2005

- gjorde 73 starter
- flög över länet i 154 timmar
- upptäckte 22 bränder
- ledde brandförsvaret på marken i 14 timmar

Bra omsorg på lika villkor

Samhället ska erbjuda stöd, exempelvis äldre- och handikappomsorg, ekonomiskt bistånd och missbruksvård till dem som behöver. Länsstyrelsen ska som tillsynsmyndighet se till att kommuner och andra som arbetar inom socialtjänstens område följer de lagar och regler som finns.

Länsstyrelsen har under året genomfört tillsyn vid sju Hem för vård och boende (HvB) för barn och ungdom. Två av dessa tillsynsinsatser var mycket omfattande och pågick delvis även under 2004. Fem prioriterades utifrån en riskbedömning av verksamhetens kvalitet baserat på insamlade uppgifter. Samtal har som regel skett med de inskrivna barnen och ungdomarna för att få deras syn på förhållandena på hemmen och deras möjligheter att komma till tals och påverka verksamheten.

Efter en enkätundersökning av samtliga kommuner framkom att fyra kommuner inte gör några utredningar om behov av insatser för psykiskt funktionshindrade, underlät att fatta beslut och att lämna besvärshänvisning. Kommunerna såg insatserna för de psykiskt funktionshindrade som

serviceinsatser. Samtliga kommuner har efter verksamhetstillsyn och rådgivning börjat genomföra utredningar och fatta beslut enligt socialtjänstlagen även för psykiskt funktionshindrade. Rättssäkerheten har avsevärt förbättrats i de fyra granskade kommunerna.

En i förväg oanmäld verksamhetstillsyn inom äldreomsorgen på ett särskilt boende för demenssjuka i en av länets kommuner visade på stora brister i kvalitet och säkerhet. Exempelvis upptäcktes inlåsning, bristande personlig omsorg, avsaknad av utevistelse samt brister i brukarnas möjligheter till självbestämmande och brister i brandsäkerhet. Effekterna av tillsynen har bl.a. inneburit att kommunen, genom byte av samtliga lägenhetslås i särskilda boenden, möjliggjort för den enskilde att alltid kunna ta sig ut från sin lägenhet, även om dörren är låst från utsidan. De boende fick efter tillsynen en avsevärd förbättring vad gäller personlig hygien, och möjligheter till utevistelse är nu betydligt bättre. Personalen fick, efter föreläggande, för första gången på 10 år genomföra en brandövning.

Äldrepolitiken i Kalmar län präglas av diskus-

sioner kring framtidens boende för äldre. Många kommuner har påbörjat eller planerar en omreglering av särskilt boende till ordinärt boende. Länsstyrelsen kommer att fortsätta med tillsyn av kommunernas socialtjänst med syfte att bedöma eventuella konsekvenser för enskilda i samband med nedläggning eller ändring av boendeformer.

Länsstyrelsens arbete med Kvinnofrid fortsätter och förstärks. Länsstyrelsen kommer, som en ny arbetsuppgift, år 2006 att fördela statsbidrag inom detta område till kommuner och organisationer.

Åtgärderna för att förebygga s.k. hedersrelaterat våld mot ungdomar fortsätter i nära samarbete med länsstyrelserna i Blekinge och Kronobergs län. Länsstyrelsen skall genomföra en temadag, riktad till socialtjänsten i länets kommuner under våren.

I Kalmar län finns

- 193 tillsynsobjekt inom äldreomsorg
- 345 tillsynsobjekt inom handikappomsorg
- 140 tillsynsobjekt inom individ- och familjeomsorg

Mänskliga rättigheter och lika möjligheter

Människor ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett kön, sexuell läggning eller etnisk och kulturell bakgrund. Länsstyrelsen ansvarar för att de nationella målen för jämställdhets- och integrationspolitiken får genomslag i Kalmar län.

”Jämställdhetsstrategi för Kalmar län” är ett länsövergripande styrdokument. Inom Länsstyrelsen finns en handlingsplan för utveckling av det interna arbetet med jämställdhetsintegrering; 1/ att all personal har goda kunskaper inom området; 2/ att jämställdhet är en del i Länsstyrelsens kvalitetssäkringsarbete; 3/ att jämställdhetsanalyser genomförs och ingår i beslutsunderlaget; samt 4/ att det inom myndigheten finns en god samordning med övriga hållbarhetsaspekter och ett övergripande stöd till medarbetarna.

Länsstyrelsens jämställdhetsexpert ingår i regionala tillväxtprogrammets analysgrupp och har härigenom bidragit till att programmet har fått ett tydligare jämställdhetsperspektiv.

Vid samråd med kommunerna i planfrågor och

samhällsplanering i vid bemärkelse beaktas jämställdhetsperspektivet genom att t.ex. frågor om trygghet, kollektivtrafik, närhet och tillgänglighet tas upp till diskussion i planärendena. Ett samarbete med länsstyrelserna i Kronobergs och Blekinge län om ett fördjupat utvecklingsarbete har inletts. Avsikten är att Länsstyrelsens personal tillsammans med kommunernas planerare utformar kriterier för bedömning av jämställdhetsaspekter i samhällsplaneringen.

Vid tillsyn inom sociala området ingår alltid en analys av könsfördelningen bland personalen och hos klienterna. Inom missbrukarvården bevakar Länsstyrelsen t.ex. att de kvinnliga missbrukarna får sina särskilda behov tillgodosedda.

Länet präglas av minskande befolkningssiffror trots att invandringen från andra länder visar ett positivt netto. Det är av stor vikt att de personer som flyttar till länet ges en god start. I Kalmar län har ca 6 % av befolkningen utländsk härkomst, vilket är hälften av riksgenomsnittet.

Under år 2005 har Länsstyrelsen samordnat arbetet om introduktion för nyanlända invandrare

i samverkan med Länsarbetsnämnden, Försäkringskassan, Landstinget, Migrationsverket, Integrationsverket, Regionförbundet och Myndigheten för skolutveckling.

Länsstyrelsen har initierat och deltagit i flera projekt som främjat integrationen i länet. Träffpunkt Hultsfred är ett konkret exempel på integrationsprojekt som har resulterat i en mer positiv inställning till invandrare i kommunen, ökad förståelse för det svenska samhället och kulturen samt ökade kontakter och vänskapsband mellan invandrare och svenskar.

I Kalmar län finns

- 117 631 kvinnor och 116 313 män
- 8 680 kvinnor och 8 048 män som är födda i annat land

Digitala lösningar för rättsäkerhet och snabb service

Länsstyrelsen har tillsyn över bland annat överförmyndare, stiftelser och bevakningsföretag samt ansvar för ärenden som rör jakt i länet. Vid allmänna val är Länsstyrelsen regional valmyndighet. Det är Länsstyrelsen som ger tillstånd till spridning av aska efter avliden och som beslutar om vissa trafikföreskrifter, till exempel hastighetsbegränsning på landsväg.

För att möta länsinvånarnas krav på rättsäkerhet och snabb service har Länsstyrelsen systematiskt arbetat med att förstärka kompetensen inom de olika verksamhetsområdena. Detta har skett dels genom bred kompetensutveckling av personalen, dels genom medveten och noggrann personalrekrytering.

Det påbörjade arbetet med att kvalitetssäkra verksamhetskritiska processer skall fortsätta i syfte att skapa ordning och reda, förebygga fel och förbättra och ta till vara lärandet i organisationen. I detta arbete ska även hållbarhetsaspekterna få genomslag.

Länsstyrelsen har vidareutvecklat de administrativa stödsystemen inom IT och GIS (Geografiskt informationssystem). Vidare har Länsstyrelsen under år 2005 etablerat ett nytt stöd för handläggning och registrering av stiftelser baserat på en länsstyrelsegemensam plattform. Detta kan ses som en pilot för den fortsatta utvecklingen av stödsystem för ärenden om väktare, körkortstillstånd och yrkesmässig trafik.

Införandet av publika 24-timmarstjänster kommer att ske i flera steg med start under början av 2006. Länsstyrelsen deltar i en länsstyrelsegemensam utveckling av generella funktioner för information och tjänster via Internet, säker informationsöverföring, elektronisk identifiering och underskrift och elektronisk mottagning och utskick. Detsamma gäller de särskilda projekten om spridnings- och hämtningsystem samt eHandläggning som omfattar handläggarstöd för diarium, dokumenthantering, databas, sökning, ärendeflöden, kommunikation m.m.

Länsstyrelsen har under 2005 lanserat en ny extern hemsida baserat på ett länsstyrelsegemensamt system. Detta ger möjlighet till att på ett helt

annat sätt än tidigare lägga ut information som är av intresse för många intressenter, men ger också en plattform för de nya e-tjänsterna

Den 17 september 2006 är det val i Sverige. Länsstyrelsen har det regionala ansvaret för att valen till riksdag, kommun och landsting genomförs korrekt. Redan några timmar efter att vallokaler har stängt har Länsstyrelsen samlat in och rapporterat det preliminära valresultatet till den centrala valdatoren. Efter valdagen kontrollräknar Länsstyrelsen alla valsedlar.

I Kalmar län finns

- 190 valdistrikt och ca 182 000 röstberättigade
- 222 stiftelser
- 348 tillstånd eller anmälningar om övervakningskameror
- 25 bingo tillstånd
- 2 bevakningsföretag
- ca 1 300 registrerade områden för älgjakt
- 1 921 fällda älgar under jaktperioden 2004-2005

Om Länsstyrelsen och länet

Länsstyrelsen i Kalmar län har som regeringens företrädare i länet till uppgift att följa länets tillstånd och behov, anpassa de nationella målen till förhållandena i länet, samordna länets olika intressen och främja länets utveckling.

Kalmar läns näringsgrensstruktur skiljer sig från rikets med överrepresentation av näringar som jord, skog och tillverkningsindustri. Närmare en tredjedel av länets förvärvsarbetande är verksam inom dessa näringar. För flertalet kommuner är industrin mycket dominerande och betydelsefull för det lokala näringslivet.

Utbildningsnivån bland länsinvånarna är generellt lägre än i riket. Den begränsade mängden av kvalificerad arbetskraft kan medföra svårigheter för företagen att rekrytera nya medarbetare. Den låga utbildningsnivån kan också begränsa företagens utvecklingspotential samt försvara de arbetslösa möjligheter att finna nya arbeten. Nettoutflödet av studerande och färdigexaminerande är betydande.

Från och med den 22 februari 2005 har Blekinge, Kalmar och Kronobergs län bildat ett gemensamt

regionalt Kompetensråd Sydost. Syftet med rådet är att det ska vara en arena för handlingsinriktad samverkan mellan myndigheter, arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare. Under året har bl.a. fyra branschråd bildats; skog, verkstadsindustri, träindustri och IKT (informations- och kommunikationsteknik). Ytterligare branschråd kommer att bildas.

Regeringen har under senare år skärpt kravet på samordning och samverkan mellan länsstyrelserna. Skälen är bl.a. önskemålet om att uppnå effektivitetsvinster som kan leda till en mer rationell användning av de ekonomiska resurserna. Vår länsstyrelse har inlett ett nära samarbete med de fem övriga länsstyrelserna i Sydsvetige främst inom det administrativa och personalpolitiska området. Samordnad löneservice, gemensam chefs- och ledarutveckling, introduktionsutbildning för nyanställda samt utveckling och investeringar inom IT är några exempel. Samarbetet mellan sydlänen ökar också inom de olika verksamhetsområdena.

Att vara en arbetsplats som lockar till sig kompetenta och engagerade medarbetare är viktigt för Länsstyrelsen. De kommande åren står vi, liksom

andra länsstyrelser i Sverige, inför stora pensionsavgångar. För att möta framtida behov har regeringen avsatt pengar till en stor traineesatsning. Under våren 2006 kommer 210 traineer att anställas på landets länsstyrelser; 4 av dem placeras på Länsstyrelsen i Kalmar län.

Arbetet med att kartlägga och beskriva arbetsrutiner i form av flödesscheman inleddes för drygt två år sedan. Syftet är att kvalitetssäkra verksamheten, men också att härigenom hitta metoder att förenkla arbetet och korta ned handläggningstiderna. Under kommande år ska processtyrningen utvärderas och revideras. Målet är att finslipa och förenkla metoden för verksamhetsutveckling och därmed att öka möjligheterna till ytterligare garanterad rättssäkerhet och snabb service.

I Kalmar län finns

- ca 26 000 arbetsställen, varav drygt 18 000 (70 %) saknar anställda

Om resurser och styrning

De 21 länsstyrelsernas verksamhet styrs av regeringen – dels genom länsstyrelseinstruktionen, och dels genom ett årligt regleringsbrev med uppdrag, mål och ekonomiska ramar.

Verksamhetskostnaderna för Länsstyrelsen i Kalmar län uppgick till ca 138 miljoner kronor för 2005. Diagrammet visar hur kostnaderna fördelar sig mellan Länsstyrelsens olika verksamhetsområden.

Årsarbetskrafter per sakområde 2005

Myndighetsövergripande verksamhet	8,2
Administration och intern service	23,5
Övrig förvaltning	4,6
Kommunikationer	8,1
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	3,9
Regional utveckling och konkurrens	7,6
Hållbar samhällsplanering och boende	5,1
Kulturmiljö	12,4
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	6,2
Naturvård och miljöskydd	60,3
Lantbruk	36,4
Fiske	1,1
Social omvårdnad	6,3
Jämställdhet	0,5
Integration	0,1
SUMMA	184,3

Uppgifterna avser all personal oavsett finansiering och anställningsform. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år. Länsstyrelsen har en jämn könsfördelning (52 % kvinnor, 48 % män) och en bra åldersfördelning (- 34: 21 %, 35-54: 47 %, 55-: 32 %).

Sedan 2003 har Länsstyrelsen i Kalmar län en lekmannastyrelse bestående av åtta ledamöter samt landshövdingen som ordförande. Styrelsen fastställer myndighetens årsredovisning, verksamhetsplan och budget samt beslutar i övergripande och principiella frågor som mål, strategier, riktlinjer och långsiktig planering, men inte i enskilda ärenden.

Ämnen som varit upp på dagordningen under 2005 är exempelvis byggnadsminnesförklaringar, kustfisket, krisberedskap, miljömålsarbetet, algblomningen i Östersjön och granskning av kommunernas socialtjänst. Styrelsen har med sin breda kompetens och stora kontaktyta inom och utom länet en viktig roll för att stödja och utveckla Länsstyrelsens arbete.

Ledamöter:

riksdagsledamot Nils Fredrik Aurelius
riksdagsledamot Lennart Beijer
professor Edna Granéli
revisor Marie Norregårdh
riksdagsledamot Chatrine Pålsson
riksdagsledamot Agneta Ringman
direktör Claes Thegerström
direktör Jan Thuresson

Om att synas, höras och kunna påverka

Landshövding Sven Lindgren medverkar i många sammanhang till att informera om länets utveckling och om Länsstyrelsens verksamhet. Talen finns att läsa på Länsstyrelsens webbplats.

2005-04-30 Värtal i Storebro

2005-05-01 Invigning av järnåldershuset i Skäftekärr

2005-05-02 Invigning av Terra Munda Exposé

2005-05-05 Caravan Club's riksting på Öland

2005-05-11 Final conference of the Life Nature Project "Coastal Agricultural Landscape of Öland"

2005-06-04 Invigning av Storgatan i Borgholm efter ombyggnaden

2005-06-06 Nationaldagen i Mörbylånga

2005-09-27 Fjärde Kustmiljökonferensen i Bergkvara

2005-10-10 Helcom (Helsinki commission) internationell miljökonferens i Kalmar

2005-11-21 BERAS (Baltic Ecological Recycling Agricultural and Society) konferens "Hållbar konsumtion" i Kalmar

Under år 2005 besvarades 233 remisser eller andra slags begäran om synpunkter från Länsstyrelsen inom många skilda områden. Ett litet urval presenteras här.

Ceremonier för nya svenska medborgare (Justitiedep.)

Fysiskt skydd av kärntekniska anläggningar (SKI)
Handlingsprogram för fladdermöss (Naturvårdsverket)

Informationssäkerhetspolitik (Försvarsdep.)

Lagstiftning om gemensam fiskeripolitik (Fiskeriverket)

På väg mot en hållbar landsbygdsutveckling (Jordbruksdep.)

Regional utvecklingsplan för kombiterminaler (Banverket)

Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft (Miljödep.)

Småskalig livsmedelsförädling (Jordbruksdep.)

Slag i luften - en utredning om myndigheter, manskval och makt (Näringsdep.)

Tillstånd och villkor för avfallstransportörer (Regeringen)

Vårdnad, boende, umgänge - Barnets bästa, föräldrars ansvar (Justitiedep.)

Böcker, broschyrer, faktablad, nyhetsbrev samt rapporter är en del av Länsstyrelsens information till berörda, allmänhet och media. Ett urval presenteras här. Komplette förteckning finns på Länsstyrelsens webbplats.

Bostadsmarknadsenkät

Broschyr om båthus

Byggnadsantikvarisk kontroll (13 olika objekt)

Degerhamn, ett unikt industrilandskap och dess miljö- och hälsorisker

Förvaltningsplan för stora rovdjur i Kalmar län

Handbok i hedersproblematiken

Havet och människan – miljösituationen i Kalmar läns kustvatten

Inventering av sandödda i Kalmar län

Kompetensutveckling Sydost

Ladans lov – om nya användningar av lantbrukets äldre ekonomibyggnader

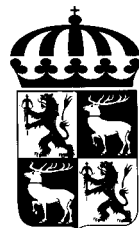
Lex Sarah i Kalmar län 2004

Naturvårdsnytt

Program för miljöövervakningen i Kalmar län
Sociala bladet

Stenkustens kulturlandskap - en utredning om kulturmiljön utmed Ölands västra kust

Vad gjorde Länsstyrelsen i Kalmar län under 2005?
Vad planerar Länsstyrelsen att göra under 2006?
Ett axplock av aktiviteter samt större och mindre händelser inom
Länsstyrelsens verksamheter beskrivs i den här sammanfattningen.
Årsredovisningen för 2005 och verksamhetsplanen för 2006 finns att läsa i sin
helhet på Länsstyrelsens webbplats

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

Malmbrogatan 6, 391 86 Kalmar
Telefon 0480-820 00 • Telefax 0480-822 75
E-post: länsstyrelsen@h.lst.se • Hemsida: <http://www.h.lst.se>